

Фабула "Філарет старенький колись у пустині"

Григорій Сковорода

Філарет старенький колись у пустині
Доживав віку в лісовій хатині.
А один юнак, Філідоном звався,
До нього у пущу якось пробрався.
Чув він багато про діда старого,
Що той святий, ще й мудрий до того.
Прийшов він, схилив перед дідом спину.
"Здоров був,— сказав старий,— і ти, сину!"
"Не прогнівися, отче милосердий,
Скажи,— шлях в житті який свято-твердий?
Померла мати, і батько преставивсь,
По них я давно вже служби відправив.
Будь же мені наче батько-родитель,
Будь мені також і наче учитель".
"Я, сину, й сам не вельми вже й мудрий,
Знаю лише, що життєвий шлях трудний".
"О голова сива, будь же ласкавий —
Пам'ять у мене, повір, не дірява!"
"Важко,— сказав дід,— прожити несхибно,
Поки живеш, то й боротись потрібно.
Спробуй-но, сину, не з горя свого
Зло й добро пізнати, а із чужого.
Наприклад, он бачиш — злодія мучать,
Красти — то лихо, це тебе учить.
Братайся не з тими, зло хто ховає,
Знай: лише добрий добро в серці має.
Паче роби не те, що вітрогони,
А те, що кажуть розуму закони.
Завваж: той, хто візьме дух сей свободний,
Може у світі бути лиш бідний".
Філідон побачив, що це не на руку
Меле старий, тут відчув нараз скуку.
"Дякую красно, мій отче, за раду".
"З богом, мій сину". Поплентавсь нерадо.
"Свята сая мудрість, проте що із того?" —

Сам собі дума й подався в дорогу.
Друга знайшов і разом в світ учений
В мандри пустились по розум спасенний.
Взяли юнака силоміцьки до прусса,
Коли той ішов у війну на француза.
А як із десяток літ прокотило,
Нашого хлопця додому прибило.
Пішов той відразу у ліс до старого,
Згадавши колишні вчення святого.
"Добридень, отче!" — "Ти що за персона?"
"Згадай-но, отче святий, Філідона!"
"Гей, що се стряслося з тобою, сину?"
"Буря світова зігнула мені спину".
"На правому оці що за затула?"
"Влучила мене шаленая куля".
"А звідки на лобі страшні ті ями?"
"Трісла рушниця".— "А тії два шрами
На щоці?" — "У бійці одержав ці рани".
"В бою?" — "Ні, в шинку, був дуже вже п'яний".
"А звідки он в тебе шматочок носа
Приліплений?" — "Се також від францоza".
"Мушки по всьому лиці?" — "Се короста".
"Гадаю, французька, також не проста?
Ти тепер, сину, і ходиш відмінно!"
"Впав із коня і поранив коліно.
А ще, крім усього, лікарі лічили —
Здавалося, витягне хворість всі жили!"
"Чого ж ти заплакав? Плач не допоможе
Нітрохи тепер".— "Ой боже мій, боже!
Поможи ж, мій отче, все-бо ти знаєш!"
"Не можу, мій сину, що хтів, те і маєш".
Не слухав раніш ти моєї поради,
Лиш смерть тобі може нині зарадить".